

La fita

(ALDC, IV, 748. La fita)

Fita és el mot més estès per a designar la ‘pedra clavada a terra que senyala el límit d’un terreny’; deriva del llat. FICTA, part. de FIGERE ‘clavar’, que formava part del sintagma PETRA FICTA ‘pedra ficada’ (cf. els topònims *Pedrafita*, *Perafita*), com *fit* 117 podria ser reducció de LAPIS FICTUS, com ho és el cast. *hito*. La fita generalment anava al mig de dues altres fites anomenades *filloles* 76, 78, 105, 109, 112, 180, *fillols* 77, 81, *refillols* 151, *fitols* 147, *contrafites* 120, 123, *antefites* 130, *testimonis* 45, 156, *testigos* 122, *matrimonis* 155, però que podia ser una sola (*fillola* 114, 152, *fitó* 140); der. *fitar* ‘posar fites’ 118.

Terma [f.] prové d’un compromís entre el llat. TERMINUS i el llat. vg. TERMEN (pl. TERMINA) ‘límit, fita’, que inicialment era *terme* 32, 36, 37, 43, 52, 56, amb gènere *m.*, mantingut en aquestes loc., però passat al *f.* a la resta del cat. central per l’articulació de la vocal final com a [ə] que tant pot correspondre a un o altre gènere, cas semblant al de *estable*, *establa* (< STABULU), que és *m.* en cat. occ. pel fet de mantenir-se la [e] final; der. *termenar* 18 i *termenejar* 46 ‘posar fites’. A més del compost *pedra de terma* 35, es coneixen els der. septentrionals *termenera* (var. *tremenera*

3, 5), reducció de *pedra termenera*, i *termenal* 39 [f.], 44 [m.].

Altres significants: *boga* deriva del protobasc MUGA/MÖGA, BUGA/BÖGA i és congènere de l’arag. *buega*, *buga*, *muga*, amb el qual forma una continuïtat d’àrea lingüística; der. (*a*)*bogar* ‘posar fites’ 132. *Molló*, com el cast. *mojón* i l’arag. ant. *mollón*, prové de l’hispanollatí *MUTULONEM, der. de MUTULUS ‘permòdol, sortida de pedra o de fusta que avança més enllà d’un mur’, sentit estès al de ‘fita’. El ross. *borna* 4, 6, 9, 13 és un manlleu a l’oc. *bòrna* ‘límit’ (< llat. vg. BODINA ‘arbre o fita de frontera’ < gà·lic *BOTINA). *Mitgera* 70-72 és reducció de *fita mitgera*. *Piló* 163 i *pilar* 154 són der. de *pila* (< llat. PĪLA ‘pilar, columna’), interpretat com a ‘columneta’; *creu* 152 (< llat. CRŪCE) es basa en la seva forma; l’alg. *piquet* 85 potser és adaptació del logudorès *pikkette* ‘estaca de canya’ (DES).

Terme (-a) i *fita* ocupen quasi la totalitat del territori; alguns geosinònims perifèrics tenen a veure amb l’adstrat castellanoaragonès (*boga*, *molló*) o occità (*borna*).

Fita, *terme*, *boga* i *molló* són mots normatius des del DG₁, 1932.

